

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Cap. II. De consensu requisito ad matrimonium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

TRACTATUS IV.

D E

CONSENSV

Per verba de presenti.

I D E S T,

DE MATRIMONIO,
ut est Contractus.

CAPVT PRIMVM.

De Natura Matrimonii.

§. I. Quis proprie veniat nomine Matrimonii.

IN toto negotio Matrimonii, quatuor intercedunt, quæ ad rem nostram in præsentia faciunt. Primò, Contractus inter personas habiles, quo scilicet hæc consentiunt, atque adeo se obligant ad mutuam corporum traditionem, in ordine ad sobolem generandam. Secundò, Ratio Sacramenti, quæ ex Divina institutione adest in prædicto consensu, hunc enim Christus Dominus elevavit, ita ut significaret, & conferret gratiam Fidelibus: quæ quidem ratio Sacramenti, brevi tempore durans, eo scilicet, quo ejusmodi consensus exhibetur, causa dictæ gratiæ eo modo est, quo pluribus explicant Theologi; nam matrimonium non esse Sacramentum in facto esse, iudicio cum Castro-pal. d. 2. p. 2. de spons. 3. & cum aliis probabilibus. Tertio, Interventit vinculum perpetuum, quod remanet post ejusmodi consensum, & Sacramentum. Quarto denique, interveniunt, seu consequuntur alie obligationes ex dicto consensu, scilicet servandi fidem coniugi: cohabitandi cum eodem, filios educandi, &c. hæc quidem duo postrema, scilicet vinculum, seu indissolubilitas, & dictæ obligationes, quæ subsequuntur; sunt effectus prædicti consensus, & prædicti Sacramenti.

2. Porro proprie loquendo, tum contractus ipse seu mutuus consensus vocatur matrimonium, tum vinculum prædictum. Hinc, quando Tridentinum sess. 24. Canone primo, dicit, matrimonium esse Sacramentum intelligitur de dicto consensu, quando autem Eugenius IV. in Decreto fidei dicit, consensum esse causam efficientem Matrimonii, & pari modo, quando Doctores dicunt, Matrimonium esse ex se indissolubile, esse perpetuum, esse effectum mutui consensus, intelligitur de vinculo: non est igitur à nobis querendum, sit cum superfluo labore quærit Perez de matrim. d. 3. sess. 1. quid proprie sit Matrimonium, consensu, an vinculum, nam utrumque proprie dici solet Matrimonium, iam vidimus.

2. Quis ergo à te scilicet, in quoniam consistat matrimonium, ne sine distinctione respondeas, sed ita distingue Matrimonium, pro ut dicit consensus, est Viri & Femina habilium ad prolem generandam consensus mutuus, quo scilicet iidem invicem tradunt, acceptantque ius, & dominium corporum ad finem prædictæ prolis generandæ, quæque ad rationem Sacramenti est à Christo Domino elevatus. Matrimonium verò ut dicit vinculum, rectè à Theologis cum Magist. in 4. dist. 7. &c. illud, de præsumpt. sic describitur, est Coniunctio maris, & femina inter legitimas personas individuum vite consuetudinem retinens: vel, ut habent Iurisperiti, l. 1. ff. de ritu Nupt. Coniunctio maris, & femina, consortium omnis vite, divini, & humani communicatio iuris. Explicant Matrimonii descriptio-

nem pluribus Pontius lib. 1. de matr. cap. 2. non d. 1. quorum aliqui rectè colligunt, hoc vinculum, seu coniunctionem seu obligationem esse denominationem, nam ex prædicta mutua traditione corporum, &c. omnia satis sit, innuisse breviter.

§. II. Quotuplex sit Matrimonium.

1. **T**Riplex est: Legitimum, Ratum, Consummatum. Legitimum (quod sic appellatur, sive, quod secundum leges sit, sive, quia legitimum initur, tum est ipse contractus naturalis, qui ceteris communis omni Matrimonio, tum in lege naturæ, tum gratiæ, tum, est prædictus contractus inter Fideles, qui habet rationem Sacramenti, ut §. præced. diximus, sed quam habeatur copula maritalis. Consummatum est, cum ipso, quod ratum, sed postquam accessit prædicta copula, ita dictum, quia perficitur, seu consummatur, sicuti venditio rei traditione perficitur. Vide, quæ dicitur p. 4. c. 7.

2. Et quidem Ratum, etiam propriissime Matrimonium est, quia (etiam præciscendo ab actu coniugii in solo consensu, quo se coniuges obligant, per mutuam corporum traditionem utrinque acceptam, &c. Matrimonii habetur, quale fuisse matrimonium illius generis cum S. Ioseph optime, brevibus, explicat Castro-pal. d. 2. p. 1. num. 3. & legi potest S. Thom. in 4. dist. 2. art. 1. quæst. 2. ad tertium. Sanch. lib. 2. de matr. d. 28. Avers. quæst. 3. de matr. Pont. lib. 1. cap. 19. Christoph. à Castro in lib. 2. de Virgine, alii que.

3. Differant autem permaximè, ut habet idem Castro-pal. loc. cit. num. 4. prædicta Matrimonia in eo, quod legitimum, favore fidei, solvi potest, cum alter ad hunc convertitur, alio quamvis renuente. Ratum verò habet professore solemnem Religionis. Consummatum vero nunquam ut ex dicendis latius, & clarius habetur, & que hinc, & ex Cap. De bigami, atque ex Decretis ultimo Conc. Florent. aptè colligitur triplex significat coniunctionem Dei cum Anima Fidei, & gratiam. Quatenus Sacramentum, præciscendo à copula, significat coniunctionem Christi cum ecclesia per Baptismum. Quatenus Sacramentum consummatum, denotat coniunctionem Hypotheticam Verbi Divini cum natura humana, quæ coniunctio insolubilis est, perinde, ac matrimonium consummatum.

4. Nos autem in hac secunda parte agemus de Matrimonio legitimo quatenus scilicet dicitur merum consensum naturalem; nam postea de Matrimonio, ut legitimum est, sua erit distincta tractatio.

CAPVT II.

De consensu requisito ad Matrimonium.

§. I. Qualis Consensus?

1. **I**tem est certum, proprium consensum requirere ad matrimonium, quia tradi suum alteri non potest sine consensu tradentis, multo magis proprium corpus, idque indissolubilitate.

2. Id, quod adeo verum est, ut neque Principes sæculares, neque Ecclesiastici possint dare ius in corpore ad prolem suscipiendam, sine proprio uxoris consensu, tradant communiter Doctores apud Sanch. l. 2. de matr. disp. 26. & Gasp. Hurtad. disp. 3. de matr. diff. 6. n. 15.

3. Deum autem, qui est omnium corporum Dominus, posse dare viro potestatem in corpus mulieris, & contra, sine ipsorum consensu, docet Sanch. d. 2. diff. 2. & contra, sine ipsorum consensu, docet Sanch. d. 2. diff. 2.

Leandr. disp. 6. de matrim. q. 4. Hurt. l. c. contra Filliuc. & Ochag. cum aliis, recte addens, probabilius esse, illam traditionem tunc non esse Matrimonium: huius enim essentia requirit mutuum coniugum consensum, ut hactenus dictum est.

4. Quod autem requiratur coniugum Consensus, & non alterius, v.g. parentum ad Matrimonii validitatem, habes loculenter apud Bellarm. lib. 1. de matr. c. 19. & 20. An verò licite filius, invitis parentibus, consensum Matrimonio præbeat, diximus nos lib. 1. cap. 2. §. 3. Lege item Barbolam in Voto decisivo, &c. an valeat statutum afficiens pœnis filios sine consensu parentum contrahentes: ubi affirmantes alios, melius negantes refert.

5. Denique, cum certum sit, nullum confurgere Matrimonium ex consensu si cōtari possit an sic si cōtari comahens obligetur verè consensire: sed id colligitur ex dictis supra, tract. 3. de sponsal. c. 1. §. 4.

§. II. An sufficiat Consensus, quando à contrahente non cognoscitur impedimentum dirimentis.

1. Titius & Berta, dum sive uterque, sive alteruter dubitarent, an inter ipsos esset impedimentum consanguinitatis (idem die quocunque impedimento dirimente) contraxerunt Matrimonium, sed non multo post cognoverunt, nullum fuisse ejusmodi impedimentum: fuisse validum Matrimonium? Quid secundo, si certò, putassent, adesse impedimentum, quod verè non erat?

2. Respondeo ad primum, Matrimonium esse validum. Ita Sanch. lib. 2. de matrim. disp. 3. 3. Caltrop. disp. 2. de sponsal. pu. 1. §. 9. Hurt. disp. 3. de matr. diff. 7. n. 21. & communiter. Ratio est, quia sic contraxerunt, quasi sub conditione de præfenti, si habiles sumus: at iam habiles erant, ergo iam absolutus de facto, atque adeo efficax fuit consensus.

3. Respondeo ad secundum, Matrimonium esse invalidum. Contra hanc responsionem habemus Sanchez cit. Covar. & Gutierrez adducto à Caltrop. loco citato num. 8. Ratio nostræ responsionis est, quia qui firmiter credit laborare impedimento dirimenti, nec absolute, nec sub conditione potest efficaciter consensire Matrimonio; Non absolute, ut certum est, & ipsi adversarii fatentur; quia id quod ut impossibile apprehenditur, non potest quis efficaciter velle. Non sub conditione, sic, si forte possit, si forte sit habilis, si forte sit impedimentum non adfuit, nam si quis se sic haberet, iam non firmiter putaret, sed subdubitaret, se posse, se habilem esse, se impedimentum habere, atque adeo essemus in casu præcedentis numeri.

4. Neque obstat primum argumentum, quo utitur Sanch. l. c. quod scilicet excommunicantur, qui sic contrahunt, unde supponuntur, posse habere verum consensum, non obstat, inquam, nam excommunicantur, non quia validum fecerint Matrimonium, sed quia contrahere attentaverint.

5. Neque obstat secundum argumentum, quo Idem utitur, quia in iure ex sponsalibus nullis ratione impedimenti oritur publica honestas, modò ad sit consensus, unde supponit Textus, posse adesse consensum cum impedimento dirimenti; non obstat, inquam, quia dictum ius disposuit, ut talis consensus attentatus pareret publicam dictam honestatem, quamvis verus non esset.

6. Neque denique tertio obstat paritas ab eodem allata ab hæretico, qui quamvis certò putet, Baptismum non esse Sacramentum, tamen validè baptizat; non obstat, inquam, quia in hæretico supponitur, esse intentionem faciendi, quod facit Ecclesia, quæ intentio prævalet. 11. quod non invenitur in casu nostro, ut supponimus. Lege Hurtad. l. c. n. 23.

7. Quid si contraxerunt cum impedimento v.g. cum consanguinitate, sed deinde post dispensationem obren-tam v.g. à Confessario, illi iterum consenserunt, quam

Par. 111.

tamen dispensationem ipsis Confessarius non aperuit, validumne tunc esset Matrimonium?

Respondeo, adhuc invalidum: ita Bossi, de matr. c. 2. n. 82. contra Paludan. & Ang. putantes esse validum saltem ex eo capite; quia, si aliud non addatur, consensus hic novus solum fuit ratificatio consensus prioris, qui cum fuerit nullus, consequenter, & ipsa ratificatio nulla erit. Dixi (saltem ex eo capite) nam, an ex illo alio, quod nondum ipsi dispensationem concessam acceptaverint, colligi possit ex à me dictis sup. lib. 5. de pœn. in tract. de cas. reser. c. 9. §. 1. à n. 18.

§. III. Circa quod versari debet consensus contrahentium.

1. Controversum, & sanè dignum, quod explicetur, est, de quanam re debeat, seu circa quod obiectum debeat versari consensus, tum ut validum sit, tum ut licitum matrimonium? In Matrimonio enim tria veluti collecta inveniuntur Bonum Sacramenti, Bonum prolis, Bonum fidei, hoc est Matrimonium ex natura sua Primò, affert indissolubilitatem, quia est Sacramentum iuxta illud Sancti Pauli Sacramentum hoc magnum est, Ego autem dico in Christo, & Ecclesia, ut scilicet, sicuti Christus Dominus indissolubiler est coniunctus cum Ecclesia, ita vir cum vxore modo superius explicato. Secundò, affert intentionem generandi prolem, illamque educandi. Tertio, necessitatem servandi fidem inter ipsos coniuges: atque ad horum aliquod reducuntur alia in matrimonio inclusa, qualis est cohabitatio coniugum, obligatio reddendi debitum, & similia.

2. Querimus ergo, An si quis matrimonium contrahat, non intendendo prædicta omnia bona inclusa in matrimonio, validè, & licitè contrahat? Quid, si intendat alios fines extrinsecos matrimonio; intendat, v.g. divitias ex dote acquirere, honorem ex familia, coniugii voluptatem, & similia?

An validè?

3. Si quis mente intendat, sive explicitè, sive implicitè (quod implicitum hic evenit, quando non intenditur contrarium) se obligare ad illa tria, scilicet ad perpetuitatem, ad prolem, ad servandam fidem, validè matrimonium contrahit; invalidè verò, si positivè habeat animum non se obligandi ad hæc. Ita Sanch. lib. 2. matr. d. 29. G. Hurt. de matr. disp. 3. diff. 1. aliiq. Ratio quæ dictum hoc simul probat, & explicat, est, quia, ut modò diximus, de essentia matrimonii est consensus tradendi corpus, quo consensu coniux se obliget, ad prolem generandam, fidemque servandam. At verò ipsa executio generationis, vel ipsa actualis custodia fidei de essentia non est: possum enim ego, me obligare; v.g. ad servandam castitatem, licet animum habeam ejusmodi obligationem (sanè cum peccato) non observandi. Cum igitur prædictus contrahens, de quo loquimur, intendat se, sive explicitè, sive implicitè, ut dixi, hanc obligationem subire, substantiam matrimonii ponit, atque adeo contrahit validè; imò id etiam erit, si intendat, se obligare ad statum perpetuitatem, quod est Bonum Sacramenti, cætera verò bona, puta Bonum prolis, & Bonum fidei, non excludat. Nam sic, quasi in radice includi cætera dicta Bona.

4. Quod si omnem obligationem, vel etiam solutam unam ex prædictis tribus, v.g. perpetuum statum excludat, tunc nullum esse Matrimonium patet ex dictis, quia non habetur sic matrimonii essentia. Lege Hurtad. disp. 7. diff. 9. & Perez de matr. di. 13. sect. 5.

An licitè?

Vbi, qualis finis debeat intendi à contrahente Matrimonium, ne is peccet.

5. Finis alius est principalis, ad quem scilicet quis principaliter

R 2

paliter intendens, aliqui agit. Alius secundarius, à quo quis non raro applicatur ad agendum, Celebras v.g. ut Sacrificium Deo offeras? Ecce causam, seu finem principalem. Sed id hodie facis, aliter non facturus, quia elemosinam inveniri? Ecce finem secundarium, & quem vocamus etiam impulsivum, quo actu applicaris ad celebrandum: nam illum primum vocare solemus motivum.

6. Iam in Matrimonio contrahendo, potest Primo, esse finis tradendi mutuo corpora, quæ, ut modo dicebam, est obligatio, in qua tanquam in radice includitur obligatio prolis generandæ, & obligatio reddendi coniugi debitum, & cetera modo num. 2. explicata, & in Matrimonio inclusa.

7. Secundò, potest esse finis adhibendi remedium concupiscentiæ, seu evitandi fornicationem, vel habendi coniunctionem mutua, obsequium, & similia, quæ includuntur quidem in Matrimonio, sed tanquam quædam secundaria; nam præterea vocantur, & sunt fines secundarii institutionis Matrimonii.

8. Tertio, possunt esse fines quilibet alii qui nec primario, nec secundario includuntur in institutione Matrimonii, nam propterea sunt, vocanturque fines extranei Matrimonii, quos scilicet coniuges ipsi non raro adhibere solent, ejusmodi est finis acquirendi divitias, voluptatem, bonum nomen, honestam familiam, &c. His positis,

9. Dico Primo. Cum quis contrahit Matrimonium more ordinario, illicque consentit ob finem prædictum principalem, vel ob aliquem ex inclusis in ipso principali fine, vel ob aliquem ex finibus prædictis secundariis, non excludendo expresse principalem, licet contrahit. Ratio est, quia sic se conformem reddit ejus institutioni, & non est, unde culpa oriri possit.

10. Dixi (more ordinario) nam posset licet contrahi Matrimonium cum sola intentione se obligandi ad mutuam corporum traditionem, præscindendo à copula, immo copulam excludendo, & sic fuisse Matrimonium Sanctissimæ Virginis, & Sancti Ioseph, supra insinuavimus, & iterum dicemus clarius infra c. 5. §. 8. n. 5. fine.

11. Dico Secundo. Si quis per suum consensum ordinet suum Matrimonium ad aliquem ex finibus extrinsecis dictis num. 8. non excludendo expresse fines illos matrimonii primarium, & secundarium, peccabit quidem ex communi sententia cum Sanch. lib. 2. marr. d. 29. num. præsertim 21. & Layman, lib. 1. tr. 10. c. tract. 4. n. 2. & 3. aliisque, sed non mortaliter. Ratio est, quia, licet non sit magna deordinatio, cum implicite remaneant illi fines, unde non sit culpa mortalis; aliqua tamen adeest deordinatio, dum tam explicitè intenditur finis extrinsecus, & alienus à finibus, ob quos institutum est matrimonium.

12. Quod si excluderentur expresse fines primarii, nec consentiret quis obligationi tradendi suum corpus, &c. tunc, & matrimonium esset nullum, & consequenter id sic intendere, foret mortaliter illicitum, quia sic irritum redderetur Sacramentum.

13. Dico Quarto. Quamvis sententia dicta n. 11. probabilis sit, & communiter recepta, tamen probabilis est etiam opposita, excludens etiam peccatum veniale, ut sustinent Callropal. disp. 2. de spons. quasi. 10. n. 3. & 4. Coninch. disp. 25. dub. 2. concl. 3. & 4. Pontius lib. 2. c. 21. n. 13. Vel enim hi extrinseci fines ex se honestatem moralem habent, ut esset pax Reipublicæ, concordia consanguineorum, familiæ nobilis conservatio, fornicatio vitanda, &c. & tunc aio, te venialiter non peccaturum, si ob ejusmodi fines Matrimonium contrahas, quia dum finem illum principalem procreationis sobolis, &c. non excludis, & aliquem ex his extraneis, qui ex se honesti sunt, intendis, non est, unde culpam ullam committas: Quæ enim culpa est honesto medio, quale est Matrimonium, velle acquirere illud, quod ex se honestum item est?

Vel hi extrinseci fines, ex quorum aliquo nullo Matrimonium, sunt ex se indifferenter, quædam divitiarum, voluptatis, non peccati. Iam vero, si hendo ab aliquo alio inconvenienti? Ratio est, quia, dum non excludis finem principalem, nulla est culpa, velle aliquod temporale acquirere aliquo honesto actu. Sanè culpam non committis celebrat. Sacrum non celebraturus, g. hodo. r. b. dium laceretur, modò remaneat intentio principis, erificandi in honorem Dei, quæ semper remanet, supponimus, siquidem peccaminosum non est, variari. Ita igitur in casu nostro. Et ad hoc finem Sanch. l. c. n. 25. dum denique fallus est, committitur adhibendis his finibus, ne venialiter quidem peccatur, quia dum remanet implicite, modo dicto, finis principalis, ceteri (ait) non tam sunt fines operis, quam finis, & applicativum operantis.

CAPVT III.

De consensu externo requisito ad Matrimonium
valorem.

1. Interno consensui debet accedere mutui contractus consensus, ut Matrimonium valeat, tum quia contractus consistit, nisi fiat extrinsecus, debet enim fieri ab altero, cum quo contrahis, tum quia Matrimonium est Sacramentum, atque adeo ex Christi institutione, necessarium signum sensibile. Idem Sanch. lib. 2. de marrim. disp. 30. ut dixi esse probabilis (certum esse ego dicere libentius) respectu utriusque coniugis externo consensui posse Matrimonium consistere, etiam si Deus utriusque consensum ternum vtrique revelet; quod professio nimis dura in hoc presente rerum statu, in quo Matrimonium elevatum ad rationem Sacramenti, quod ut dixi, sensibile secundum præsens ejusdem Dei Decretum debet.

2. Sed internum consensum exprimi quibusvis signis, fatiscit erit, an necessarium debet accedere in iis, qui loqui possunt: in illis enim, qui loquuntur sufficere alia signa iam scimus deservit etiam C. cum ap. c. 3. Tua de sponsal.

3. Respondeo, etiam in potentibus loqui, quælibet signa ad validitatem matrimonii. Ita Sanch. mat. d. 31. n. 5. cum sexcentis Auditoribus ab ipso alibi quidquid aliqui apud eundem ibidem negent etiam putant Sacros Canones decessisse, semper esse accedenda verba in potentibus loqui. Sed ratio nolite obicere, quia ex una parte hi Canones non rectè adducuntur, ceterique ad eos respondet Sanch. l. c. n. 10. et alio Christus Dominus hoc Sacramentum matrimonii, obtulit per modum contractus, seu rationem contrahendi, vavit ad rationem Sacramenti: at quilibet contrahens gno impleri potest. Confirmatur ex Covellio Placito in cujus Decreto de Sacramentis sic habetur: Quæ per verba regulariter expressæ fuerit Matrimonium, licet illud (regulariter) non ergo semper, & necessitate.

An licet solis signis Matrimonium contrahatur.

4. Inquires Primo. Qui cum possit loqui, Matrimonium contrahit solis nobis, vel signis, peccatur? Respondeo, certe non invenio præceptum licet loqui, quare, qui signis utatur certis, & non dubiis, cum sit esset mortale ob incertitudinem matrimonii, nisi loquentem, & ob scandalum, ac lites, inde facile provenientem, non video, unde peccatum committat. Et quoniam Sanchez l. c. dicat esse veniale, si iusta causa non interveniat, cor debes uti signis, & non verbis, quæ inquit, à ratione alienum aliquam deordinationem continent, in hoc gravissimo contractu non expresse.